

ESPURNA
bromera

QUÈ T'ANGOIXA, NÚRIA?

Glòria Llobet

Després de l'experiència que va significar per a mi la separació matrimonial dels meus pares, pensava —ingènua com sóc— que cap altre daltabaix que hi pogués haver en la meua vida no m'afectaria massa. Estava convençuda que ja havia viscut el meu calvari i no podia ni sospitar que l'equilibri que, finalment, havia assolit era només un parèntesi de calma que m'abocaria a una situació caòtica, mil vegades més caòtica que la que es va produir amb el trencament de relacions entre els meus pares.

Tenia dotze anys quan van prendre la decisió de separar-se i, si bé no em va resultar fàcil acceptar-ho, almenys era una conseqüència lògica, i sovint intuïda, de les tensions que s'amuntegaven dia rere dia, setmana rere setmana, a casa meua. A més, ja havia pogut observar que al meu voltant bufaven els mateixos aires de ruptura perquè més de quatre dels companys que havien començat l'escolarització amb mi s'havien hagut d'enfrontar a aquella realitat. Sabia, doncs, que la meua situació no era insòlita, però crec que l'experiència dels altres no em va ser de gran ajuda en aquells moments de crisi familiar.

En poc de temps tot va canviar considerablement. No només pel fet que el pare no hi fos —tampoc no

passava gaire temps a casa—, sinó més aviat pel canvi radical que va experimentar la meva mare i que, de retruc, ens va afectar a nosaltres. Va renovar el seu vestuari, de manera que tots els seus vestits habituals de *senyora* no van tornar a sortir de l'armari i, en canvi, els pantalons i les faldilles texanes no tenien un dia de respir. Va canviar el taló per la sabata plana i només aquest detall ja va treure-li uns quants anys del damunt. Però, a més, es va tallar els cabells ben curts i va deixar de maquillar-se... La suma de tot plegat, més un somriure permanent i desconegut al seu rostre, va aconseguir que de vegades em fos difícil de reconèixer en ella la dona que havia estat mesos abans.

Tal com l'he descrita, el canvi de la meva mare sembla força positiu, però el cert és que em va costar d'empassar-me la seva nova identitat. Gairebé em feia vergonya anar de compres o a passeig amb ella perquè en diverses ocasions algú va comentar que, més que mare i filla, semblàvem germanes. Aquelles paraules a ella la satisfien força, però a mi em provocaven un cert malestar perquè jo no necessitava cap germana —ja en tenia una, i un germà també—, sinó una persona adulta que m'oferís una mà sòlida en aquells moments en què tot semblava esfondrar-se al meu voltant.

Reconec que la meva inestabilitat emocional no era deguda només a la separació dels meus pares perquè, justament, aquesta circumstància es va produir en una època de la meva vida en què els somnis de la infantesa deixaven pas als horitzons incerts de l'ado-

lescència i tot el meu món estava sotmés a profundes transformacions. Però el fet és que jo atribuïa a la separació dels meus pares la raó dels meus neguits i, fins a cert punt, els en considerava responsables.

Els dies feiners no acusava massa les variacions que s'havien produït en la nostra estructura familiar. Anava a l'escola, em barallava amb els meus germans, ajudava la mare a rentar els plats i l'acompanyava a fer les compres, estudiava, llegia, mirava la televisió... Totes les meves activitats eren les mateixes que abans, quan els meus pares vivien junts. Però els caps de setmana eren un veritable desconcert, tant per a mi com per als meus germans. Abans de la separació dels meus pares, la relació entre nosaltres tres era la que es pot considerar normal entre germans, però el daltabaix que ens va sotragar va propiciar una altra mena de comunicació, molt més íntima, seriosa, gairebé adulta, per tal de fer front comú als esdeveniments que ens queien al damunt. Van sovintejar entre nosaltres les converses transcendentals, analítiques, que ens ajudaven a prendre decisions i a adoptar acords per a superar, de la millor manera possible, els entrebancs amb què ens trobàvem.

En Toni tenia dos anys més que jo, però en aquella època semblava que tinguéssim la mateixa edat perquè jo m'havia disparat en el meu creixement i els meus raonaments també eren força madurs. La Mariona era encara una cria i moltes vegades semblava no adonar-se de tot el que passava per sota del seu nas.

Recordo perfectament bé el primer cap de setmana que vam anar amb el pare. Encara no havíem vist el pis on s'havia instal·lat i ell semblava un nen amb sabates noves quan ens el va mostrar. No estava totalment moblat perquè volia que nosaltres l'ajudéssim a triar el que faltava. Havia acabat ja la decoració de la sala d'estar-menjador, del seu dormitori i també vaig descobrir que la cambra de bany tenia tot el que era necessari i més. Dic «i més» perquè em va sobtar que un dels prestatges de l'armari que hi havia al costat del mirall fos ocupat per productes de maquillatge, cremes hidratants, tònic i un flascó de colònia que no era, certament, gaire masculina. No vaig dir res, però en Toni i jo vam canviar una mirada d'alarma que em va confirmar les meves sospites: el pare no vivia sol!

Abans que hagués transcorregut mitja hora, va sonar el ding-dong de la porta i el pare es va aixecar d'un salt per anar a obrir. Va tornar a la saleta d'estar on tots tres érem asseguts, molt formalets, com si féssim una visita, acompanyat d'una noia alta i bruna, de cos atlètic i esguard bellugadís.

—Nois, aquesta és la Mercè —ens va anunciar el pare amb to festiu—. És una bona amiga meua i espero que també ho sigui per a vosaltres...

Durant uns moments ningú no va dir res. Semblava que la imatge s'hagués congelat i, per primera vegada, vaig tenir la sensació de mirar-me per dintre, buscant el recer de la meua pròpia persona per tal de perdre contacte amb aquell entorn que se m'apareixia inhòspit i del tot aliè a mi.

—Us ve de gust beure una Coca-Cola? —va dir trencant el silenci el meu pare, i amb aquella pregunta encara va augmentar més la nostra sensació d'estar allí de visita.

—Sí! —va contestar prestament la meva germana.

—Jo també tinc set... Queda cap cervesa?

La veu de la Mercè era fonda i li va sortir una mica enrogallada. Vaig pensar que si la situació era difícil per a nosaltres, també ho devia ser per a ella, però no vaig fer cap pas per ajudar-la.

—Toni, Núria? En voleu, vosaltres? —va insistir el meu pare davant el nostre silenci.

—No, gràcies —va dir en Toni.

Jo només vaig negar amb un moviment del cap: era encara incapaç de reaccionar.

La tensió es va fer més gran —més gran!— quan el meu pare va desaparèixer en direcció a la cuina. La Mercè no sabia què dir ni què fer. Semblava una noieta desemparada, enfrontada a qui sap quin perill. Els segons passaven tan lentament que no semblava possible que arribessin a convertir-se en minuts. Per fi, la Mercè, fent un esforç evident, va dir:

—Vaig a veure si el vostre pare necessita ajuda...

Ens vam quedar momentàniament sols i vam tenir la primera d'aquelles converses serioses de què he parlat abans.

—Quina sorpresa! —va començar en Toni.

—Què hem de fer ara?

El meu germà em va mirar llargament, com si rumiés la resposta.

—No hi podem fer gran cosa... —va contestar per fi.

—Però és que ella TAMBÉ viu aquí! No has vist l'armari del bany?

—Què passa amb l'armari del bany? —va intervenir la Mariona, que estava absolutament fora de joc.

—Suposo que ens hi haurem d'acostumar...

—Ens ho hauria hagut de dir abans —vaig protestar jo—. Almenys ens haguéssim pogut fer a la idea...

—No sé si hagués estat pitjor encara...

—Què és el que va malament? —va tornar a interrompre la Mariona—. De què parlem?

—Del pare i la Mercè! —vaig contestar amb un deix d'impaciència—. Que no ho veus, tu?

Justament en aquell moment van aparèixer a escena els dos protagonistes. La Mercè duia una safata a la mà i els gots tintinejaven perillosament. Vaig pensar que només faltava que fes una trencadissa...

—Bé, nois... —el pare s'havia assegut al meu costat i la Mercè es va asseure a la butaca que quedava lliure—. Què us sembla si anem a comprar els mobles de les vostres habitacions?

Tots tres estàvem força incòmodes i ens va semblar una bona idea sortir a airejar-nos una mica. La Mercè també va venir a donar el vist-i-plau als mobles que vam triar, va sopar amb nosaltres —en una pizzeria— i, tal com temia, no va anar a dormir a casa seva perquè «casa seva» era el pis del pare.

Aquella nit vam haver de dormir en els matalassos inflables perquè, naturalment, encara no teníem el mobiliari de les nostres habitacions. El pare i la Mercè es van quedar a mirar la pel·lícula que feien a la televisió i així ens van evitar el mal moment de veure'ls desaparèixer darrere la porta de l'habitació de matrimoni. Però, tanmateix, va ser violent per al Toni i per a mi ser conscients que dormien al mateix llit.

De tota manera m'hi vaig acostumar sense massa dificultats. No m'agradava que els pares s'haguessin separat, no m'agradava que el pare compartís el pis amb la Mercè, no m'agradava passar un cap de setmana aquí i l'altre allà... Però m'hi vaig acostumar i, fins i tot, de vegades em semblava divertit participar en les activitats estrambòtiques que s'inventava el pare per tal de distreure'ns... Un dia va portar un bagul de casa els seus pares i ens va engrescar a disfressar-nos amb roba de l'any de la picor. Un altre cap de setmana ens vam trobar a punt tota una paramenta de pintures per fer un mural a la paret del rebedor. En una altra ocasió ens va portar a veure una exhibició d'acrobàcies sobre rodes... Tot plegat, malgrat les distorsions que s'havien produït en les nostres vides, tenia la seva part positiva: quan vivia amb nosaltres, el pare no es prenia pas tantes molèsties per complaure'ns.

Cada vegada que explico a algú que la meva mare va morir en un accident de circulació, quan jo només tenia sis anys, contemplo, indefectiblement, un

canvi notori en el rostre de la persona amb qui estic parlant. A força d'anar-ho experimentant, he arribat a la conclusió que tots aquells que no em coneixen gaire em compadeixen sincerament per aquesta desgràcia, com si es tractés d'un fet recent que encara haig de superar. I no és així. Per bé que algú pugui pensar que sóc una persona insensible, haig de confessar que no va ser tan dur com tothom es pensa... De fet, me'n recordo molt poc de la tristesa que, segurament, em va sacsejar en aquell moment, i, el que és ben segur, és que ja no en queda ni rastre.

És clar que jo estimava la mare, igual que tots els nens estimen la seva. Però, a sis anys, estimes qualsevol persona que estigui al teu costat quan la necessites, que et doni constantment l'afecte i les atencions que et calen, que et somrigui càlidament quan et desperta al matí per anar a escola...

Jo estimava la meua mare perquè recordo amb tendresa que ella m'oferia tot el que una mare pot donar al seu fill i sé que hi ha una petita parcel·la de la meua memòria on ella sempre serà present.

Però quan va morir, no vaig entendre absolutament res. Naturalment que a aquella edat jo no tenia assimilat el concepte que implica la paraula mort... Sé que vaig plorar quan vaig notar la seva absència en coses senzilles i habituals com ara les seves escridasades si entrava a casa amb les sabates brutes de fang o els massatges dolços que em feia a l'esquena abans de dormir o que em vingués a preparar, cada matí, la roba que m'havia de posar.

El cas és que la germana del meu pare, la tia Montserrat, que aleshores vivia sola, va traslladar-se a casa nostra per donar un cop de mà al pare. Ell sí que va acusar terriblement la mort de la mamà perquè, a part del dolor que li va causar la seva pèrdua, es va trobar sobtadament sol i, evidentment, incapacitat per a sortir-se'n mig bé de les tasques casolanes i de les exigències d'un marrec com jo. La tia Montserrat no hauria tingut cap inconvenient d'assumir totes les responsabilitats de la casa, però el pare no ho va permetre de cap manera. Va accedir, per necessitats imperioses, al fet que ella vingués a viure amb nosaltres però, en comptes de repenjar-se en l'ajut que ella ens oferia de tan bon grat, el pare va demanar-li que l'ensenyés a cuinar, a planxar la roba, a vestir-me adequadament, a entretenir-me en les meves estones d'oci i a ser tan autosuficient com fos possible.

Tant la tia Montserrat com el pare van abocar en mi tot l'afecte de què disposaven i és per això que la imatge de la mare va començar a desdibuixar-se, a perdre nitidesa i, de mica en mica, sense escarafalls ni angoixes, vaig deixar de trobar-la a faltar.

Quan la tia Montserrat es va casar i se'n va anar a viure al seu nou pis, el pare i jo érem carn i ungla i ja estàvem ben entrenats per a fer front a les tasques domèstiques. Aleshores jo tenia nou anys i ja em feia el llit, m'endreçava els estris, anava a comprar i posava els plats al renta-vaixelles. El pare es cuidava de la resta de feines, tret de la neteja «grossa», que la feia la Rosa, una senyora gran amb aspecte de

matrona que venia dos cops a la setmana i, m'enorgulleix dir-ho, sempre es quedava bocabadada de la nostra pulcritud i bona organització.

La nostra existència era senzilla i agradable. El pare havia ajustat els seus horaris laborals de manera que no m'hagués de quedar sol a casa, i les tardes que jo no tenia classe d'anglès, solíem fer un partit de tennis o dedicàvem una estona al *footing*. Els dissabtes venia a dinar la tia Montserrat amb el seu marit, l'oncle Ramon, i passàvem un parell d'hores de la tarda jugant a la canastra, l'únic joc de cartes que, encara ara, és capaç d'entretenir-me llargues estones. El diumenge ens llevàvem tard i dinàvem fora, sempre en un lloc diferent. Agafàvem el cotxe i circulàvem per carreteres i caminois, sovint sense haver decidit un punt de destí. Ens aturàvem quan teníem gana o quan véiem un lloc que ens agradava i, després de dinar, tornàvem cap a casa o anàvem al cinema. Ens agradava, a tots dos, el cinema, però no sempre hi havia a la cartellera alguna pel·lícula adequada a la meva edat i el pare, en això, era molt primmirat.

Periòdicament, anàvem a visitar els meus avis i, cada vegada que posàvem els peus a casa seva, tant els avis paterns com els materns li inflaven el cap, al meu pare, amb la qüestió del matrimoni. Tothom opinava que s'havia de tornar a casar, que jo necessitava les atencions d'una mare i que hi havia moltes bones noies casadores. L'àvia Caterina, especialment, estava obsedida amb aquesta idea i més d'una vegada, com si fos per casualitat, quan anàvem a casa seva, coinci-

díem amb alguna senyora que m'afalagava, em feia conversa i mirava el meu pare amb ulls llaminers. Però, tots els intents que els uns i els altres van fer de plantar-nos al davant la dona perfecta van ser rebutjats de ple —i molt educadament— per tots dos. Ni el meu pare ni jo no trobàvem a faltar una dona a casa...

Això no vol dir que el meu pare fos un àngel ni que no tingués altres relacions que les estrictament familiars. De vegades, sortia a sopar amb els companys de feina o amb alguna noia, però no n'hi havia cap que li fes prou peça i mai no em va presentar cap de les seves amigues. Deia que, com que no es tractava d'amistats massa estables, no volia embolicar-m'hi... Suposo que feia bé perquè hi havia el perill que jo agafés afecte a les noies amb qui es relacionava i, aleshores, m'ho hauria passat malament quan decidissin de posar fi a la seva relació. El pare, que no tenia secrets per a mi —almenys així em semblava—, me n'havia parlat algunes vegades, d'aquest tema. Jo sentia una certa curiositat per saber com eren les noies amb qui sortia i què feia, però entenia que era un terreny on més valia que no m'hi fiqués. De fet, en aquella època, no tenia gaires nocions de com són les relacions de parella i no era un tema que m'interessés especialment...